

Mbo'ers en hbo'ers voeren ontwikkelingswerk uit in Kenia

Stage op de shamba

FOTO'S: JAN NIJMAN

Een leerzame stage, vooral omdat je leert samenwerken in een multidisciplinair team. Zo kijken begeleiders en studenten terug op een stage van tien weken in Kenia. De vier studenten van verschillende groene onderwijsinstellingen (mbo en hbo) voerden er een marktonderzoek uit en leerden er met risico's omgaan. Toen ze in november terugkeerden, moesten ze wennen aan alles.

“**S**tudenten leren samenwerken, zelf problemen oplossen, en tegelijkertijd leveren ze een bijdrage aan de ontwikkeling van derde wereldlanden.” Zo vat Henk Haring, projectleider van de stichting Ex-change, hun stageprojecten in Afrika samen. Hij noemt dat ‘The Profit of Learning’. Vier studenten uit het groene onderwijs werkten van september tot begin november in Kenia. Gijs Koning (24), vierdejaars stu-

dent aan de Stoas Lerarenopleiding in Den Bosch zegt inderdaad vooral te hebben geleerd samen te werken.

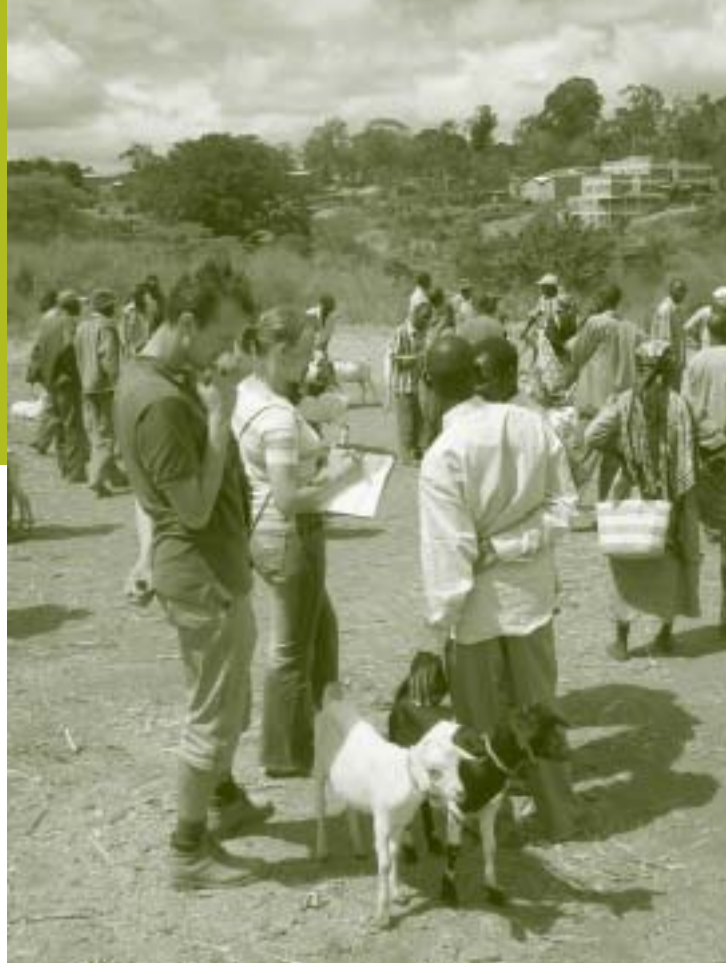
Sponsor

Op vrijdag 10 december blikt hij terug op de stage, samen met Daan Geluk (19), vierdejaars Tuin, Park en Landschap mbo Rijswijk (Wellantcollege) en Meike Vissers (22), die net de vierjarige mbo opleiding dierverzorging in

Barneveld (Groenhorst College) heeft afgerond. Henk Haring is er en ook Mutinda Munguti, de begeleider uit Kenia is die dag aanwezig in het Aequor-gebouw in Ede. Gespreksleider Bas van der Kooij, bedrijfsadviseur van Aequor, heeft de leerlingen vanuit Nederland begeleid en heeft ze ook opgezocht. Vanwege de aanwezigheid van Munguti is de voertaal Engels. Andris Schollaart, de vierde student van Hogeschool INHolland uit Delft is er niet, hij zit nog in Kenia om het

◀ *De drie studenten, Meike, Daan en Gijs hebben zich, toen ze ziek waren, beroerd gevoeld en voelden zich in de steek gelaten. Terugkijkend vonden ze het een waardevolle ervaring*

► *Gijs Koning en Mieke Vissers aan het werk voor hun marktonderzoek*

onderzoek af te ronden. Die vier studenten hebben in het Kitui-district, in het oosten van Kenia een marktonderzoek uitgevoerd. Doel was om de lokale markt van landbouwproducten (groenten, vee) te versterken. Daarnaast verrichtten ze soms uitvoerend werk op de *shamba*, de moestuin of werkten ze mee aan het bouwen van een dam. Munguti, projectleider bij Sasol (Sahelian Solutions), begeleidde er de studenten. Sasol is een Keniaanse organisatie (ngo) die werkt aan plattelandsverbetering. Het idee van de stichting Ex-change, een non-profit organisatie, is dat het Nederlandse beroepsonderwijs meer bijdraagt aan de ontwikkelingssamenwerking. Studenten kunnen hun stage combineren met ontwikkelingswerk. De stageprojecten in Afrika richten zich bijvoorbeeld op het verbeteren van de watervoorziening in droge gebieden, onderzoeken van waterkwaliteit, installeren van computers op scholen of in dit geval marketing onderzoek voor de landbouw. De stichting voorziet zelf in de bekostiging van de projecten. In 2001 startten ze met de opbrengst van de col-

lecte *'coins for care'*. Nu werven ze het geld uit andere fondsen. Zo gaf een afdeling van de Rotary bijvoorbeeld een bijdrage. Met dat geld kopen ze noodzakelijke materialen of bijvoorbeeld computers. Elk studententeam levert zelf ook een financiële bijdrage. Zo hebben de vier landbouwstudenten samen 2.000 euro geworven, door zich te laten sponsoren door kennissen.

Beroerd

Munguti is tevreden over wat de studenten bereikt hebben. Het Kitui-district is erg droog en armoedig. De landbouw is sterk zelfvoorzienend. Door een gebrek aan kennis en een gebrekkige infrastructuur kan de streek niet concurreren op de markt. Hij hoopte dat de studenten met aanbevelingen zouden komen voor verbetering van de markt. Hij vindt dat ze – ondanks het gebrek aan marketingachtergrond – met hele goede ideeën kwamen. De studenten hadden geen van allen een echte marketingopleiding gehad. “Best moeilijk,” vonden ze, maar

eigenlijk was dat nog niet het lastigste. Moeilijker vonden ze om dagelijkse problemen het hoofd te bieden. “Je kunt niet zo plannen als in Nederland bijvoorbeeld omdat de stroom uitvalt, of omdat tijd helemaal niets betekent voor de mensen”, vertelt Meike. Alle drie vinden ze dat die dagelijkse problemen er vooral voor zorgden dat het een heel leerzame stage was. De studenten kenden elkaar vooraf niet. Het idee van Haring is dat studenten in een multidisciplinaire aanpak heel veel leren. Gijs beaamt dat: “Het zou minder leerzaam zijn wanneer je met studenten werkt die je al lang kent.” Een probleem waar ze mee kampten, was dat ze niet zo goed wisten hoe ze hun project moesten aanpakken. Ze erkennen dat ze zich misschien beter hadden moeten voorbereiden, bijvoorbeeld door meer te lezen, samen een goed werkplan te maken. Maar daarmee kun je niet alles oplossen. De tijdplanning ervaren ze als een groot probleem. En er zijn andere culturele verschillen, waar je je in Nederland geen voorstelling van kunt maken. Gijs geeft als voorbeeld dat elke blanke nagewezen wordt als *mzungu* →

◀ ***“Mutinda Munguti uit Kenia vindt dat je Nederland niet kunt vergelijken met Kenia. Daarom is niet iedereen geschikt voor een stage in dat land”***

(blanke). Eigenlijk zou je je vooraf moeten realiseren hoe je in zo'n geval reageert, vindt hij. Iedereen kijkt naar je. “Ik kan me nu voorstellen hoe een allochtoon zich hier voelt”. Om je daarop voor te bereiden zou je verhalen moeten horen, vinden ze. Informatie op papier zegt niet genoeg. Haring meldt dat daarvoor trainings- en voorlichtingsmateriaal ontwikkeld wordt en oud-studenten kunnen helpen bij de voorbereiding.

Met voorbereiding alleen kom je er niet. “Je kunt niet iedereen naar Kenia sturen”, vinden de studenten. Persoonlijkheidskenmerken als gedrag en zelfverantwoordelijkheid zijn heel belangrijk. Een weekend waren alle vier de studenten ziek. “We voelden ons zo beroerd en in de steek gelaten,” vertelt Gijs, “maar we hebben ons er samen door heen geslagen. Die ervaring was heel waardevol en had ik niet willen missen.”

Trots

Een verblijf in Kenia is niet zonder risico's. De studenten snappen wel waarom sommige mensen denken dat het te gevaarlijk is. “Je hoort soms zulke rare verhalen,” vindt Daan, “je kunt door een slang gebeten worden, malaria oplopen of zelfs vermoord worden.” Munguti benadrukt dat je Kenia niet kunt vergelijken met

Nederland. “Er zijn veel meer risico's, daar moet je je ook goed van bewust zijn.” Hij heeft de studenten steeds gewezen op de gevaren. Kenianen weten drommels goed wat de risico's zijn; Nederlandse studenten zien die gevaren soms niet. Daarom verwachtte hij dat de studenten altijd zijn richtlijnen opvolgden, zoals ‘ga 's avonds nooit alleen op pad’.

“Je kunt niet zo plannen als in Nederland bijvoorbeeld omdat de stroom uitvalt, of omdat tijd helemaal niets betekent voor de mensen”

Omdat ze in Kenia werkten met buddies, twee Keniaanse studenten die meedraaiden in de projectgroep, leerden ze vrij snel hoe je daar je dagelijkse problemen oplost. Andersom leerden de Keniaanse studenten van hen hoe je een teelt opzet, of hoe je op een computer een tekst schrijft. Alle drie kijken terug op een geweldige tijd. Daan moest al heel snel naar school, en had weinig tijd om er over na te denken. Gijs had meer moeite om in Nederland weer te wennen. “Ik denk elke dag nog aan Kenia.” Eind november kwamen ze terug en ze

moesten wennen aan alles. Natuurlijk aan de koude donkere dagen, maar ook aan het levenstempo. “Alles gaat hier zo snel, zelfs als je gaat winkelen”, vertelt Meike. Ze zegt dat ze anders is gaan denken over het leven. “Je ziet daar armoe en ellende, maar de mensen zijn trots en gelukkig.” Voor 2005 staan twee stageteams voor landbouw op het programma. Zij gaan

door met het project dat dit team heeft achtergelaten. Ex-change werkt met estafetteprojecten. Waar een team begonnen is, gaat een ander team een half jaar later verder. Stichting Exchange streeft ernaar over vier jaar 50 stageteams vanuit de diverse beroepsopleidingen te hebben met 200 studenten. ∞

Meer informatie:

Bas van der Kooij bj.vd.kooij@planet.nl of 06-51426728 of kijk op www.Ex-change.nl

Jan Nijman